

آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان دختر پایه دوم راهنمایی در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان بر اساس الگوی اعتقاد بهداشتی

الهه توسلی^۱، اکبر حسنزاده^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۲/۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۱/۲۱

۱. کارشناس ارشد آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، دانشکده بهداشت

۲. مربی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، دانشکده بهداشت

پوکی استخوان (استئوپوروز)، شایع ترین بیماری متابولیک استخوان است که امروزه به عنوان یک معضل بهداشت عمومی شناخته شده و با بالا رفتن متوسط سن جامعه، اهمیت آن به ویژه برای زنان روز به روز بیشتر می شود.^۱ سازمان جهانی بهداشت، در سال ۱۹۹۱ پوکی استخوان را به عنوان چهارمین دشمن اصلی بشر بعد از سکنه قلبی، سکنه مغزی و سرطان و مهم ترین علت شکستگی استخوان در جهان اعلام کرد.^۱ در مطالعاتی که در خصوص بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد گروه های مختلف سنی و جنسی در زمینه پوکی استخوان در جهان و ایران انجام گرفته است، بیانگر این واقعیت است که آگاهی، نگرش و عملکرد این افراد در حد مطلوب نمی باشد.^{۲،۳} هدف از این پژوهش توصیفی - تحلیلی که روی ۱۳۰ نفر از دانش آموزان دختر پایه دوم راهنمایی شهرکرد در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ به روش نمونه گیری به صورت خوشه ای و با استفاده از پرسشنامه استاندارد مبتنی بر الگوی اعتقاد بهداشتی بود انجام گردید، تعیین میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان دختر در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان بر اساس الگوی اعتقاد بهداشتی بود. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از SPSS-18 و آزمون های t مستقل، همبستگی اسپیرمن و χ^2 انجام شد. در این مطالعه در مجموع ۱۳۰ دانش آموز دختر مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که دانش آموزان در مجموع ۳۳/۹۷ نمره کل آگاهی نسبت به پیشگیری از پوکی استخوان را کسب نمودند، به طوری که هیچ یک از آن ها دارای آگاهی خوب در زمینه پوکی استخوان و راه های پیشگیری از آن نبودند، این موضوع می تواند به این دلیل باشد که در جامعه و به ویژه در مدارس، در مورد نحوه شروع و روند پیشرفت و راه های پیشگیری از پوکی استخوان صحبت چندانی نشده، در حالی که مدارس جایگاه بسیار مناسبی برای دریافت اطلاعات و آموزش های مقتضی و ضروری برای این گروه می باشند. در خصوص نمره حساسیت درک شده و شدت درک شده (به ترتیب ۲۰/۰۹±۳۵/۸۶، ۱۸/۰۹±۴۶/۳۱) نیز نتایج نشان می دهد که دانش آموزان از حساسیت درک شده و شدت درک شده کافی نسبت به پوکی استخوان برخوردار نمی باشند، نمره کل موانع درک شده فعالیت جسمانی نیز ۱۸/۶۲±۳۵/۷۷ به دست آمد، در رابطه با این یافته می توان این گونه اظهار نمود که داشتن آگاهی در خصوص موضوع مورد نظر به عنوان پیش نیاز و ضرورت جهت ایجاد نگرش صحیح در زمینه آن موضوع خاص و اتخاذ رفتار مناسب در نظر گرفته می شود در زمینه نمره کل منافع درک شده فعالیت جسمانی نیز، رقم

۷۸/۸۴±۱۶/۸۵ به دست آمد. خوشبختانه دانش آموزان مورد بررسی در این مطالعه از نظر منافع درک شده انجام فعالیت جسمانی پیشگیری کننده از پوکی استخوان در سطح مطلوب و قابل قبولی قرار داشتند، در این جا می توان به تأثیر مثبت ورزش بر روحیه و داشتن احساس بهتر دانش آموزان بعد از انجام فعالیت جسمانی اشاره نمود و این که با انجام فعالیت منظم می توانند استخوان های قوی تری داشته و علاوه بر این دارای بدن متناسبی نیز خواهند بود. نتایج مربوط به عملکرد دانش آموزان در خصوص انجام فعالیت جسمانی نشان داد که وضعیت عملکرد ۸۱ نفر از دانش آموزان (۶۲/۳٪) نامطلوب، ۳۸ نفر (۲۹/۲٪) نسبتاً مطلوب و تنها ۱۱ نفر از آن ها (۸/۵٪) مطلوب بود. با توجه به این نکته که دختران عضو کلیدی اجتماع و تشکیل دهنده نیمی از جمعیت دنیا می باشند و سلامت آن ها، بر سلامت نسل آینده مؤثر است حفظ بهداشت و سلامت زنان از اهمیت خاصی برخوردار است و از آن جایی که دختران دانش آموز قشر بسیار مهمی در جامعه می باشند، بنابراین باید آگاهی و نگرش کافی در زمینه بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت داشته باشند، بنابراین می توان برای افزایش آگاهی و هم چنین بالا بردن حساسیت و شدت درک شده، منافع و موانع درک شده آن ها در زمینه بیماری هایی چون پوکی استخوان، از جلسات آموزشی به طور مؤثر بهره برد و بدین وسیله می توان آگاهی، نگرش و بالتبع عملکرد گروه عظیمی از دختران دانش آموز و در نتیجه جامعه را بالا برد، بنابراین لزوم برنامه ریزی جهت ارتقای سطح آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان به شدت احساس می شود. [م ت ع پ ز، ۱۳۹۰؛ ۱۳(۹): ۶۰]

References

1. Donovan MF, Sands JK, Neighbors M and Marek JF. Phipps medical-surgical nursing: Health and illness perspective. 27th ed. Philadelphia: Churchill Livingstone; 2003: 586.
2. Winzenberg TM, Oldenburg B, Frendin S, et al. A mother - based intervention trial for osteoporosis prevention in children. Prev Med 2006; 42(1): 21-6.
3. Eslamian L, Jamshidi A, Kaghazkanani R. Knowledge, attitude and behavior regarding osteoporosis among women in three age groups: Shariati hospital, Tehran. TUMJ 2007; 65(2): 16-2.

Please cite this article as: Tavasoli A, Hasanzade A. Study of knowledge, attitude and practice of Isfahan the second grade middle school girl students toward prevention of osteoporosis based on of Health Belief Model (2010). Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS) 2012; 13(9): 60.